

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 5 sierpnia 2009 roku

ZEW/500/14-1/2009/ESn

Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej

Prezencja Pani Minister,

Wyrażam ogromne zaniepokojenie w związku z przedstawioną przez media sprawą nieprzygotowania dostosowanych do nowej podstawy programowej podręczników dla uczniów niewidomych i słabo widzących, rozpoczynających naukę w klasach pierwszych szkoły podstawowej i gimnazjum. Jak wynika z przedstawianych informacji, dotychczas nie został ogłoszony przetarg na ich druk.

W swoim wystąpieniu z 4 marca 2009 roku, poruszyłem również problem zaopatrzenia w niezbędne podręczniki uczniów z dysfunkcją wzroku, uczęszczających do liceów ogólnokształcących.

W związku z powyższym, na podstawie art. 10 a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), proszę o przedstawienie informacji na temat:

- postępu prac Zespołu ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych, który zajmować się miał, jak wynikało z udzielonej mi odpowiedzi, m.in. opracowaniem propozycji nowych rozwiązań systemowych, związanych ze sposobem przygotowania podręczników dla potrzeb osób z dysfunkcją wzroku oraz sposobu dystrybucji tych podręczników;
- dokonania adaptacji podręcznika do matematyki, która staje się przedmiotem obowiązkowym na egzaminie maturalnym w roku szkolnym 2009/2010;
- zaawansowania stanu prac, zmierzających do ogłoszenia przetargu na druk podręczników dla uczniów klas pierwszych szkoły podstawowej i gimnazjum;

- zapewnienia uczniom wszystkich tytułów określonych nową podstawą programową;
- zaawansowania stanu prac, zmierzających do ogłoszenia konkursów, które umożliwią dofinansowanie pomocy metodycznych dla dzieci niewidomych i słabo widzących.

Art. 23 Konwencji o prawach dziecka zobowiązuje państwo do szczególnej troski i udzielania pomocy uprawnionym do niej dzieciom niepełnosprawnym. Dlatego też zwracam się w ich imieniu o umożliwienie dostępu do edukacji zgodnie z zasadą równych szans.

z wyrazami szacunku
Marek Michalek,

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

Warszawa, 2009.08. 25

DZSE-2-JW-043-5/09

**Pan
Marek Michałak
Rzecznik Praw Dziecka**

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo nr ZEW/500/14-1/2009/ESn z dnia 5 sierpnia 2009 r. w sprawie zaopatrywania uczniów niewidomych w podręczniki dostosowane do nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego, uprzejmie wyjaśniam.

Obowiązujące regulacje prawne stanowią, iż w przedszkolach, klasach pierwszych szkół podstawowych oraz gimnazjów, od roku szkolnego 2009/2010 obowiązuje nowa podstawa programowa określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17). W związku z tym, tylko w ww. klasach, począwszy od roku szkolnego 2009/2010, muszą być stosowane podręczniki opracowane zgodnie z nową podstawą programową kształcenia ogólnego. W klasach starszych będą bowiem stosowane podręczniki opracowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.).

W budżecie zadaniowym MEN na 2009 rok finansowanym z cz. 30 - *Oświata i wychowanie z wyłączeniem projektów realizowanych przy udziale środków pochodzących z UE*, na realizację zadania „Zakup podręczników szkolnych i książek pomocniczych dla uczniów niewidomych, słabo widzących, niesłyszących i z upośledzeniem umysłowym” zaplanowano środki w wysokości 5 496 000 zł. Zostaną one przeznaczone przede wszystkim na dofinansowanie podręczników opracowanych zgodnie z nową podstawą programową

kształcenia ogólnego. W pozostałych klasach mogą bowiem nadal być stosowane podręczniki zakupione przez MEN w latach ubiegłych. Każdego roku będą dofinansowywane kolejne tytuły podręczników przeznaczonych do kształcenia zgodnie z nową podstawą programową tak, aby ułatwić szkołom optymalne wdrażanie reformy programowej oraz, w miarę posiadanych środków, kolejne tytuły podręczników opracowanych zgodnie z podstawą programową z 2002 r., w szczególności przeznaczonych dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Wśród podręczników, których adaptacja dla potrzeb uczniów niewidomych oraz druk w systemie Braille'a zostały sfinansowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w latach ubiegłych, są również podręczniki dla szkół ponadgimnazjalnych, w tym do nauczania matematyki w liceum ogólnokształcącym, liceum profilowanym i technikum.

Zespół ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych, powołany w Ministerstwie Edukacji Narodowej w dniu 8 października 2008 r., nie przedstawił jeszcze propozycji nowych rozwiązań systemowych związanych ze sposobem przygotowywania adaptacji podręczników dla potrzeb osób z dysfunkcją wzroku oraz sposobu dystrybucji tych podręczników.

Niezależnie od prac tego Zespołu, Departament Zwiększania Szans Edukacyjnych w MEN, we współpracy z przedstawicielami wyższych uczelni oraz szkół i placówek specjalnych, opracował propozycję sposobu zapewnienia uczniom niewidomym i słabo widzącym podręczników szkolnych. Dotychczas adaptacje tych podręczników były zlecane wykonawcom w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.), co wymagało stosowania długotrwałych i czasochłonnych procedur, a jednocześnie w trakcie prowadzonego postępowania nie dawało możliwości elastycznego dokonywania zmian w wyborze tytułów podręczników, czy też ilości zamawianych egzemplarzy.

Wykonanie powyższych adaptacji podręczników, począwszy od października br. roku, odbędzie się we współpracy z uczelniami wyższymi, w uzgodnieniu z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, na podstawie art. 40 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.). Wybrane zostaną uczelnie mające doświadczenie w wykonywaniu adaptacji podręczników szkolnych do potrzeb uczniów niewidomych i słabo widzących oraz posiadające w swoich strukturach organizacyjnych stałe ośrodki adaptacji materiałów dydaktycznych. Podjęcie współpracy z uczelniami wyższymi będzie dużym wsparciem dla Ministra Edukacji Narodowej w zakresie realizacji powyższego zadania i jednocześnie pozwoli na jego bieżące

wykonywanie, zarówno dla uczniów niewidomych realizujących obowiązek szkolny i obowiązek nauki w szkołach specjalnych, jak też w ogólnodostępnych i integracyjnych. Ponadto, niezależnie od tego, w związku ze zbliżającym się terminem rozpoczęcia zajęć szkolnych w dniu 1 września, przygotowywane są adaptacje wybranych tytułów podręczników dostosowanych do nowej podstawy programowej, przeznaczonych dla uczniów niewidomych klas pierwszych szkół podstawowych oraz gimnazjów.

Ponadto, uprzejmie informuję, że 14 sierpnia 2009 r., w trybie art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.) został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego pn.: „Zapewnienie uczniom niewidomym i słabo widzącym czasopism przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, wykonanych w systemie Braille'a oraz w druku powiększonym”. Na realizację powyższego zadania Ministerstwo Edukacji Narodowej przeznaczyło środki w wysokości 100 000 zł.

z poważaniem

w/z MINISTRA
SEKRETARZ STANU

Krzysztof Szumilas
Krzysztof Szumilas